

**Disputatio medica inauguralis, de vertigine ejusque curatione ... /
nicommittit Johann Reinhardus Ritter.**

Contributors

Ritter, Johann Reinhardus.

Publication/Creation

Tubingae : Typis Theodorici Werlini, Typof, Anno 1623.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/e23qzwpk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Disputatio Medica
Inauguralis,

De

VERTIGINE ejusque
CURATIONE

QUAM

Divini Numinis Auspicio

Authoritate & Decreto

Venerandi & Amplissimi Collegij Medi-
corum

SUB PRÆSIDIO

Dn. MATTHÆI

MÜLLERI DOCTORIS

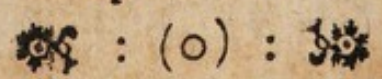
MEDICINÆ, IN ILLUSTRIS
ACADEMIA TUBINGENSI, PROFESSORIS

ORDINARIIS CLARISSIMI, PRÆCEPTORIS
& Patroni sui æternum co-
lendi,

*Pro summis in Medica facultate honoribus & privilegijs Doctora-
libus consequendis, publico & placido exami-
ni committit*

Iohann Reinhardus Kitter / Halâ Suevus.

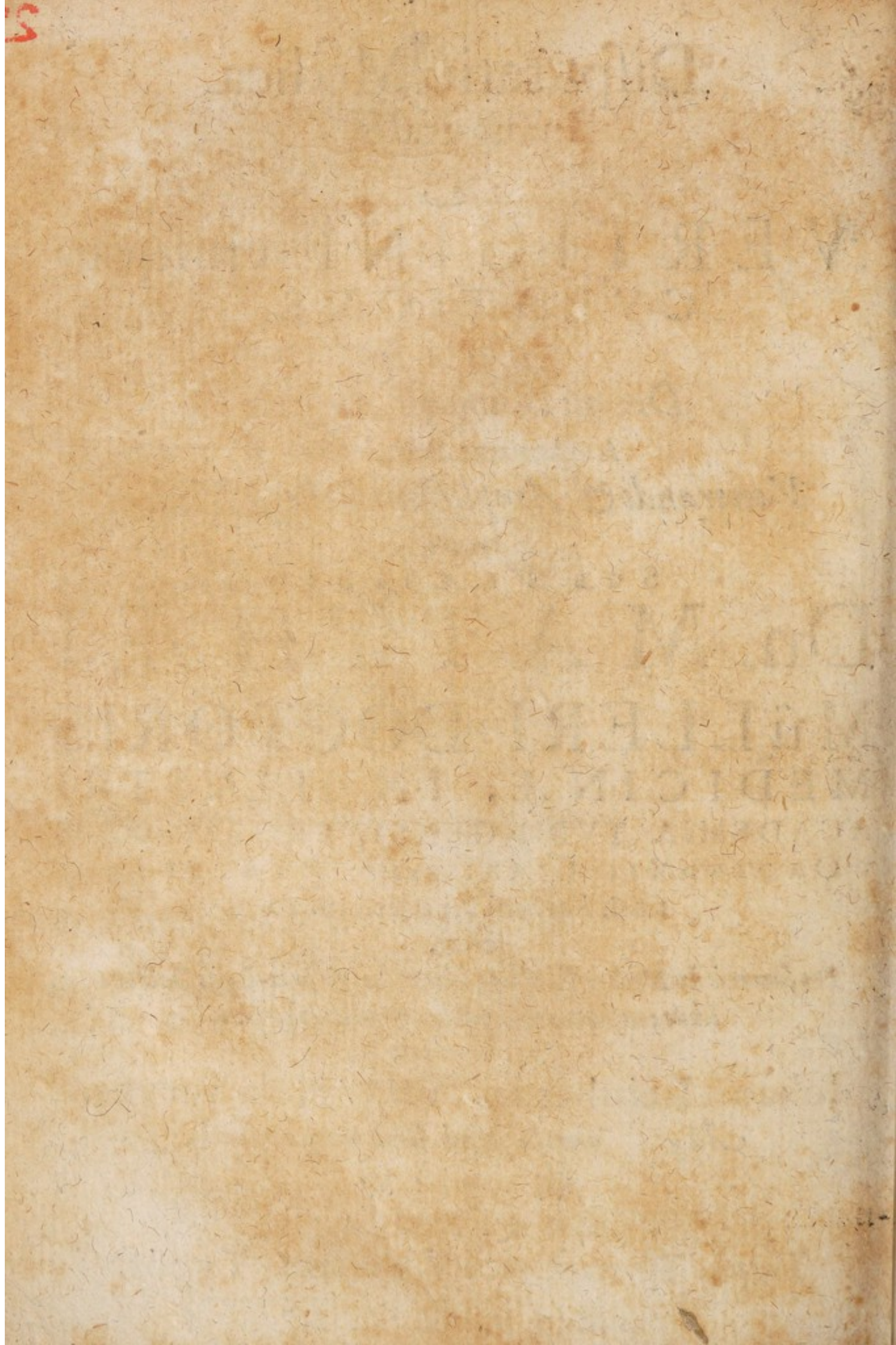
Ad diem Septemb. horis locq; consuetis.

TUBINGÆ,

Typis Theodorici Verlini, Typof.

ANNO M. DC. XXIII.

Disputatio

De

VERTIGINE ejusque CURATIONE.

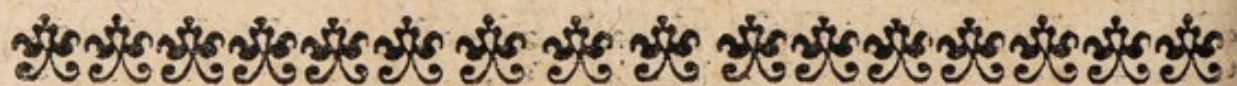
PRÆFATIO.

Accem Palladis, sacrum sacre
animæ templum *turbari*, li-
quidò nobis, ex plurimis periculo-
sissimis rationibus, de infimo ad
supremum ventrem prodeuntib.
ex sequentibus patebit. Hinc in minore mun-
do Vertigines functiones animales impedi-
entes suboriri solent, quarum circumgyratio-
nibus patientes gravissimè conflictari vide-
mus. Ne verò columnis ruentibus basis to-
tius aedificij collidatur, operæ pretium me fa-
cturum existimo, secundum artem Ascle-
piadeam huius Symptomatis Nomen,
definitionem, subiectum, differentias, causas

Et signa, denique etiam curationis Methodum levi saltem penicillo adumbrare, adumbrata sub placida disputationis incudem revocare. Quapropter hic loci, Christo Auspice, sigillatim de singulis hisce partibus tradendum, tractandumq; Age ergo iaciamus aleam; faciam periculum

Quid nostri valeant humeri, quid ferre recusent.

Σὴν Θεῶν.

T H E S I S I.

Nomen:

Vertigo à vertendo *Latinis* nominatur, quod in gyrum omnia videantur verti. *Græcis* δίνος, *Gal.* 4. de victus rat. ἄλιγγος, *aph.* 17. 23. & 31. lib. 3. *Germ.* Der Schwindel / Umberumblung.

II. Sumitur hoc vocabulum à *Medicis* interdum vel generaliter seu improprie, vel in specie & proprie. In generaliori significatione offert se *Gal.* lib. 3. de locis aff. c. 8. Alij illud pro uno & eodem affectu habentes, quorum *Fuchf.* lib. 1. *Meth.* c. 19. Alij denique dicentes, diversos affectus quidem esse, re ipsa & nomine, magnam tamen cognationem inter se habere. Et *Gal.* lib. 2. *Meth.* c. ait, quod morbis nomina imponantur, interdum à Symptomatibus, etiam interdum alio modo.

Vt

Vt autem res sunt, ita quoque definiuntur, ut habet *Philosophus*.

III. Nos verò hanc definitionem dicimus; Ver- *Definitio.*
tiginem esse actionem in Cerebro corruptam, à spiri-
tuum animalium affectione morbida introductam,
phantasiam visionem inordinato motu lædentem. *Vel*
annotante Foresto; Est affectus cum caput tantum videa-
tur circumferri, estque imaginatio quædam, ut omnia
exteriora circumagi videantur sine tenebricositate.

IV. Posita definitione colligitur, Vertiginem
Symptoma esse in genere noxæ functionis tum imagina-
tivæ depravatæ, tum visionis depravatæ.

V. Symptoma hoc in ventriculis cerebri reside- *Subjectum.*
re, illîc p. n. spiritus moveri & circumagi, tandem inor-
dinato motu, tum spirituum tum humorum spiritus vi-
sibiles impediri, ex quibus sanè colligendum, ipsum sub-
jectum in parte anteriori Cerebri residere; Aliquo etiam
modo pro subjecto habentur ipsi Oculi. *Ratio eruenda ex*
Gal. c. 8. lib. 3. de loc. aff.

VI. Differentia eius sumitur, vel à *forma*; vel à *ra.* *Differentia.*
tione causa efficientis.

VII. Aⁿ forma; consistit primò in *læsâ imagina-* *A forma.*
tione; secundò *visione*, tertio in *motu voluntario*.

VIII. Prima species est *læsâ imaginatio*, quæ in-
troducitur vel ad caput, vel ad oculos. Illa, spirituum ani-
malium p. n. circummotio. Hæc, externarum rerum
circumactio.

IX. Altera species est *visio*; Hæc pro causarum
varietate vel magis, vel minus depravatur.

X. Aufertur, ut in *σκότωμα*, tenebricosa Vertigine,
prout spiritus animales imbecilliores p. n. ab irruenti-
bus exhalationibus noxijs rotantur, ubi non solùm ima-

ginativa aberrat, verum etiam visiva functio abolita est, ita ut sensus visus pereat, adeò omni cognitione priveretur. Vel *non aufertur*, si transitus tantùm spirituum animalium ad oculos prohibeatur, unde fieri solet imaginatio & visio depravata, ob inordinatum spirituum motum, quod vitium, prout nunc maius, nunc minus totum reliquum corpus in consensum trahit.

XI. Tertium ordinem harum specierum servat voluntarius motus, quanquam ille sit liber, tamen non absolutè, sed corporis affectibus subditus, quapropter interdum liberè moveri non potest, sed aliter movetur, quam naturaliter debeat moveri, qua ratione nunc elevatur nunc deprimitur secundum *Magis & Minus*, cuius causa proxima imbecillitas facultatis motricis, ut ob agitationem spiritus animalis, vel ob nervorum intemperiem præcipuè frigidam.

A causa efficiente.

XII. Secunda divisio ipsarum differentiarum sese exhibebit, *causam efficientem* considerando, illam spiritum animale p. n. movere, vel *læsa facultate*, vel *ob errorem externum*.

XIII. *Læsa facultas* aut labefactatur aut impeditur.

XIV. Priore modo, intemperiem inæqualem calidam, frig. hum. sic. labefactando; qua de causa, labefactatis his qualitatibus, proinde dolores suboriri, & inde spiritus commoveri solent.

XV. Calori quidem sunt vehementissimi dolores, sed breviores: Frigori minus subiti & diuturniores: Ad tertiam & quartam qualitatem *Gal. dicit, c. 5. lib. 1. de sympt. causis*: Siccitatem multoque minus Humiditatem dolorem non posse inducere, nisi calori aut frigori coniungantur, rarò etiam humiditas sine copia aut humore partem corporis distendit.

XVI. Posteriore ; impeditur læsa facultas ob *Compressionem vel Obstructionem.*

XVII. *Compressio* fit, tum à causa *Externa* tum *Interna.* *Externâ*; ut fracto cranio, ictu, contusione vt casu, vinculis arctius capiti iniectis. *Internâ*; tumore quocunque p. n. nervis cerebri incumbente. *Obstructio* verò accidit à vaporis & humoris peccantis specie, vitio & causa generante.

XVIII. Denique p. n. spiritum animale movere dicimus, propter qualitatem dolorificam ab errore externo inductam. De quibus mox uberius in causarum enumeratione videre est, tempestivum iam erit sermonem ad eas transferre.

XIX. *Aër* oculo tale instrumentum, quale nervus cerebro *de placid. Hipp. & Plat. lib. 7.* Naturalem verò qualitatem visionis depravari, ex constitutione tam calida quàm humida sive Austrina, constat. Hinc *ven. randus senex Hipp. lib. de flatibus* monet: *Aër* conturbatus sanguinem turbat ac conspurcat, quæ constitutio non solum auditum hebetat, caput gravat, verùm etiam Vertiginem oculis infert, *juxta aph. 17. lib. 3.* *Causa Externa*

Nec despiciendæ vigiliæ nimix, somnus multus, cruditates ex cibo inordinato frequentes, crapulæ, motus & balnea mox à cibo, usus aquarum aluminosarum, nitrosarum, cibi & potus immoderata quantitas & qualitas, fames diuturna, immodica corporis exercitatio, pathemata tum corporis tum animi vehementiora, ira nim. mœrores, timores, curæ, excreta longiore tempore retenta, in primis consuetæ evacuationes naturales & artificiales intermissæ, similiter incommodare dicimus.

Huc referri etiam possunt, omnis generis venena & quædam medicamenta quæ non ritè præparata vertiginem inducunt.

Causa Interna.

XX. Ad causam Internam continentem seu proximam proximam pertinet flatuosus ille spiritus, quatenus inordinato motu spiritum animale[m] movet, qui in cerebri cavitatibus continetur, præcipuè in magnis illius finibus & arterijs, qui ex gravitate capitis, eius dolore, aliorumque sensuum oblæsione cognoscitur. Si vitium repente aut brevi tempore invaserit, obstructio est ex humoris affluxu, sin pedetentim multoque tempore, aut intemperies aut adstrictio in causa erit.

XXI. *Quercetanus in retrade cap. II.* proximam causam vertiginis residere & exhalare ait, ex resinosis tartareisque sulphureis contentis, tincturam nigræ fuliginis continentes sine acrimonia: propterea quod nullam salium naturam possideant, id ea ratione fieri demonstrat, quia Vertigo nullos dolores inferre videtur, ut fieri solet in cephalgeis, hemicraneis, delirijs & ardentibus febribus, ob fumos ex salibus vehementissimè procedentes.

Signa.

XXII. Tanta *Signorum* necessitas, ut illis sublati, medicinæ fundamenta corruant, desumuntur autem illa hoc in loco secundum *formam*, quæ fiunt per *ιδιοπάθειαν*, cum primariò cerebrum afficitur. Alia secundariò per consensum sive *συμπάθειαν* ventriculi, uteri, alijsque inferioribus corporis humani partibus, ægrâ quâdam qualitate infectis, proveniunt. *Gal. lib. 3. de loc. affect. cap. 8.*

XXIII. Per *ιδιοπάθειαν*, quando tota corporis constitutio sana, caput autem natura debile, ut ex morbo prægresso gravior hemicrania, febribus continuis, luvenerea, aut alio modo debilitatum fuerit.

XXIV. *Alterum Signum*, si per consensum ventriculi nim. ex bile, pituita sola vt alijs humoribus mixta

morsum ventriculi, syncopen, erosionem, nauseam & singultum excitare consuevit.

XXV. *Tertium Signum* è regione matricis sumptum, cessantibus aut suppressis præter consuetudinem mensibus illud cognoscitur, quibus adest pulsus velox, urina colorata & pauca, macies habitus biliosus, &c. hæc intemperiem calidam arguunt. Si frigida fuerit, aderit prædictis contrarium, præterea menstrua erunt alba & aliquando nigra, in præsentia erit gravitas & cruditas ventriculi, cum spuri magna copia, interdum etiam alvi excrementum cum pituitosis excrementis reijciuntur.

XXVI. *Signa diagnostica*, quibus hîc affectus demonstratur, facillima sunt, quippe laborantes omnia vident circumvolvi, si sola vertigine corripiantur. *Signa Diagnostica.*

Verùm si affectio oculos etiam oblædat, accedit insuper tenebrositas: sicuti dum motivi spiritus etiam oblæduntur, titubatio, inconstantia & graduum claudicatio subitusque casus accedunt: Rubor faciei, pulsus arteriarum temporalium, quarum situs retrò aures reperiuntur, apparet, adest præterea gravitas capitis, splendida oculis inter multas tenebras sese offerunt, & si à sanguine vapor est. Tempore somni à bilis succo, æger se volare putat, nec non vigilijs torquetur; Pituitam sequitur pigritia, somnolentia; Melancholiam gravitas corporis, somnia timidiora, cogitationum corruptio. Hisce simplicibus fiunt inter se miscendo composita. Nunc breviter de *signis prognosticis* transigendum.

XXVII. Quævis Vertigo proxima est Epilepsiæ & Apoplexiæ, teste Gal. *comm. aph. 7. lib. 3. & 4. de victus rat.* Austrinæ constitutiones Vertigines faciunt, eaque senibus facile accidit 7. *& 31. aph. sect. 3.* *Signa Prognostica.*

XXVIII. *Signa prognostica, alia sunt salubria, alia insalubria, alia neutra.*

XXIX. Si dolor capitis vertiginem succedat, bonum: Si morbus ex Compressione, vertigo admodum periculosa: Si intemperies inæqualis non admodum periculosa: Si Morbus obstructionis prognosticandum an sit secundum Magis & Minus vehemens: Si vapor sanguineus, minatur delirium: Si pituitosus Apoplexiam: Si melancholicus minatur Epilepsiam. Periculosa Vertigo est, si capitis magna adsit repletio, quæ cum ægrè auferri possit in carum & Apoplexiam interdum desinit. Quicumque sano corpore purgantur, non solum Vertigines, verum etiam tormina patiuntur, cum his purgatio difficulter procedit. *Gal. comm. aph. 37. lib. 2.*

Curatio. XXX. Tantum curando deficimus, quantum cognoscendo aberramus, & curationis initium esse cognitionem morborum, quæ cognitio pro varietate causarum dignoscenda venit, ut *Gal. passim lib. 1. & 2. Meth.* docet. Idcirco prius causa morbi tollenda, quàm sublatâ morbus ipse tollitur. Morbi enim nunquam deleri possunt manentibus causis.

XXXI. *In curando verò hoc Symptomate eò respiciendum, ut vitiosa qualitas alteretur; Secundo peccans causa tam in capite recepta, quàm recipienda derivetur, revellatur & avertatur. Tertio caput & nervosum genus corroboretur & corroborando spiritus animales puriores reddantur.*

XXXII. Quapropter breviter his omnibus consideratis, rectâ *Curationem* accedemus, quæ ad tria præcipua Medicorum instrumenta respicit; *Dietam, Chyrurgiam & Pharmaciâ,*

XXXIII. Cùm verò *Dieta* sex rebus non naturalibus perficiatur, *Aëre* videlicet, *cibo & potu*, *somno & vigilia*, *retentione & inanitione*, denique *animi affectibus*, statim aërem aggrediendum putamus.

XXXIV. *Aër*, eligendus erit temperatus, purus *Dieta* & lucidus, omnibusque inquinamentis carens, vitandus nocturnus, Austrinus, ventorum flatibus agitated, corpora nostra à statu naturali deiciens, & denique vitiosas qualitates inducens. Priorem si tempus anni aut locorum situs deneget, illum arte in aedibus procurandum esse, convenientibus nim. *suffimentis* varijs adhibitis ex lig. rad. cort. fruct. &c. alijsque simplicibus exinde compositis. Vbi tamen cavendum, ne caput fortassis nimio odore repletum, magis magisque offendamus.

XXXV. Huc pertinet secundo *Cibus*. Tali verò *Cibus* in casu probantur cibi *εύχυμοι & εύπεπτοι*, qui temperata qualitate præditi sunt, facile concoquuntur, nullamque pravam qualitatem nec ad Caput, neque ad alias corporis partes introducunt. *Caro* eligatur vitulina, vervecina, agnina, gallinarum, pisces saxatiles, pruna Damascena cum passul. minoribus. *Ex oleribus* spinachia, acetosa, beta & similia, quibus vis facilis concoctionis & modicè humectantis inest. *Ex fructibus* potissimum laudantur nuces pineæ & pistacia, quippe cerebrum admodum corroborare creduntur. Reliqui *fructus* horarij omnes damnentur.

XXXVI. Qua ratione meritò *Intemperantia* dissuadenda, quæ aliàs malorum genitrix, Medicorum nutritrix rectissimè dicitur. Inprimis verò non negligenda, quæ concoctionem ventriculi juvant, crudas evaporationes impediunt, quo fine *pulverem* talem *pepticum* post pastum ponimus: ℞. pul. pan. alb. tost. ʒijß. Co-

riand. præp. ros. rub. an. ℥β. Mastych. Corall. rub. præp. Cinam. Nuc. musc. an. ℥j. Sacc. ℥ijβ. F. pul. cum pane tosto, in vino humectatur, *quantis. ℥j. sumatur.* Nec dissimili modo hæc *Tragac* ad promovendam concoctionem, corroboracionem Capitis & gignendos spiritus in vino utatur: ℞. Man. Christi perlat. santalat. an. ℥j. Sacch. ros. tab. ℥ij. Carn. Cydon. ut teri possit ℥jβ. Sem. Coriand. anis. foenic. liquirit. an. ℥β. Santal. alb. Citrin. an. ℥ij. Agollach ℥j. Corall. utriusque. Marg. an. ℥β. Cinam. ℥jβ. *Misce.* Vel ante cibum hos *morsulos* sumat: ℞. amygd. rec. excort. pinear. præp. an. ℥vj. *Fiat Emusio* cum aq. beton. q. s. huius ℞. q. s. ad dissol. spec. aromat. ros. Diamosch. dul. an. ℥j. Diacynam. diagal. diarrhod. abb. an. ℥ij. Zinzib. albiss. ℥j. Carioph. Mac. calam arom. nuc. musc. Cubeb. an. ℥ij. lig. alcës trit. in pul. ℥β. Cinam. elect. ℥iiij. Gran. paradys. ℥ij. Cum sacch. albiss. q. s. arom. crassiul. incis. *f. conf. in Morsul. dosis mors. j.* interdum plus vel minus pro sumentis natura, aut per se, aut cum liquore corroborante sumendo. Est & sequens victus ratio concedenda, quæ facilis est concoctionis beneque nutriens, (potiss. debiles vires & consumptionem totius corporis considerando) nim. *succus carniū ex capone* cum aq. rosar. pauco Cinam. & Mace confectus: brodium etiam carnis cum ovis dissolutis admittendum.

Post cibum hoc *Electuarium* exhibendum, quod exhalationes in caput ascendentes impediat, concoctionem promoveat: ℞. Conserv. rosar. antiq. ℥jβ. Diacyd. simpl. ℥β. spr. vitriol. gutt. 7. Syr. de menth. quantum f. *F. Elect. molle*, de quo quantitas nucis iugl. post cibum sumatur.

Potus.

XXXVII. Quanquam *Capivaccinus* usum vini
diss. a-

diffuadeat, attamen illud moderata quantitate & qualitate sumptum, minimè nocere ægris statuimus, potissimum verò ubi vinum non admodum generosum, quod vi penetrandi nervoso generi, capitiq̃ue inimicum redditur, circa cerebrum eiusq̃ue membranas inflammationes producens, nec austerum crudumq̃ue, quod excrementitias tartareas materias circa viscera concoctionum non parum augeat, quapropter vina crassa quæ sunt & nigra non possunt esse utilia, utpote quæ non sunt concoctu facilia & moram multam in ventriculo faciunt. Sed *vinum* præbeatur *ὀλιγοφορον* & *tenue*, quod cruditate sua ventriculo non noceat, nec nimia caliditate caput repleat, quale Neccarinum, Moscatelli saporem referens, præsens etiam vinum haud incommodè per infusionem herb. Meliss. rorism. card. benedict. salv. flor. borrag. buglois. & similibus condiri potest.

Denique pro potu etiam absente vino *Cervisia* usus exhibendus, sed hac cautione, ne valdè cervisia lupulis aucta propinetur, lupulos enim caput replere in Medicorum lucubrationibus legitur. Sit verò parcior eius usus, cùm promptè etiam flatus generet, qua de causa, prospiciendum, ut probè cocta & defœcata fiet.

XXXVIII. *Exercitia corporis* non omittenda, *Motus & Quies.* sed moderata & levia incunda, sunt enim hæc sanitati tuendæ accommodatissima. Hinc *Hipp. 2. aph. 51.* Omne nimium & repentinum naturæ inimicum, quod verò paulatim fit, tutum maximè, cum ab altero in alterum fit transitus; *Mediocritas* igitur observanda, vult & ille versus:

Sit medus in rebus, sint certi denique finis.

Et ut *Hipp.* habet: Sanitatis studium est non satiaricibus, & impigrum esse ad labores.

Qua ratione modica, matutinaque ambulatio laboranti necessaria, ut dein naturalis calor exuscitetur.

At circulari & vehementi commotione suscepta, corpus extenuatur, spiritus visibiles dissipantur, meritò igitur illi motus hoc in casu vitandi. Nec *Quies* prætereunda, est enim nimia inimica, corruptionis putredinisque autor. Quò etiam corpora sunt rariora & graciliora, eò etiam temperantiora requirunt exercitia. Huc etiam referri possunt, quæ suo motu oculos & indè animales spiritus laborantium movent, ut est inspectio rotarum mobilium, fluviorum, vectio in nave, vehiculo; Equitatio, despectio ex alto, &c. hæc omnia vertiginosis vitanda.

Somnus & Vigilia.

XXXIX. *Hipp. 2. aph. sect. 2.* dicit: *Somnus & vigilia* utraque si immoderata existunt, malum. Somnus, verò, in primis meridianus huius loci improbandus, propterea quod capitis imbecillitatem, aliaque incommoda inducere soleat, quatenus sc. exhalationes ad caput ascendentes excitat; proindè etiam brevior sit, tum etiam, quod calor recessus ad interiora evaporationum causa existat. Decubitus nocturnus fiat dextri lateris, hac ratione primò cibus assumptus in ventriculo benè digeritur; secundò exhalationes ad caput per orificium sinistrum minus evaporant; tertio & ultimo absoluta chylicatione nutrimentum sat à natura elaboratum in universum corpus distribuitur. Econtrà *Vigiliarum* excessum totum corpus exsiccare, bilem augere, caput replere, spiritus movere, exsiccando tabem prognerare, & per consequens exsiccato & assumpto calore nativo intemperiem frigidam in toto abundantem introduci, constat.

Excreta & Retenta.

XL. Nec negligenda *Excreta & Retenta*, ita ut hæc iusta quantitate & qualitate excernantur procurandum.

In-

In primis verò capitis excrementum per nares, aures, palatium promoveatur, & pori capitis aperti retineantur, huic usui inserviunt, matutinæ capitis frictiones & pectinationes, debita item lixivia.

XL I. Si humores & *Excreta* quantitate peccent, & in motu sint, revellantur, evacuentur, *venesectione, purgatione, clysteribus & glandibus. Si qualitate*, alterentur, increascentur. *Excreta* enim nisi debito tempore evacuentur coctionem impediunt, dum ab ijs vapores putridi ad ventriculum & vicinas partes exhalent. Naturales excretiones iuvant vel mitiores evacuationes, vel diæta antea posita. Quo ad evacuationem tantum hîc volo meminisse. *Glandes* confici possunt ex hiera, agarico, sale gemm. & despumato melle; Præstò etiam esse possunt *Clysteres* ex furfuris, mercurial. malv. betæ, flor. Chamæm. & salis decocto, in quo ℥ij. Ol. amygd. dul. communis aut aneth. ℥ij. mell. rosat. ℥i. hier. pic. Gal. adijcias. Nunc ordinis ratio locusque postulat, ut sextam naturalium rerum partem investigemus.

XL II. Restant ultimò *Animi pathemata, iram potiss. timorem & mæstitiam* in præservando hoc Symptomate respicientia. *Ira* cum sit effervescencia sanguinis circa cor, exuscitatione bilis tenuissimæ proveniens: citò enim ob biliosi humoris levitatem ad cerebrum fertur, illudque turbat, turbando usu rationis privat *Aristol. de vit. & mort. c. 6.* Quo ad præservationem huius præsentis affectus, inflammationem, fervoremque spirituum in cerebro obortum refrigerandum humectandum esse convenit. Sed cavendum ne nimium refrigerando duo animi pathemata *timor* videlicet & *mæstitia* graviora reddantur, ex melancholico succo aliàs ortum saum trahentia. Explicatis rerum non naturalium partibus, nunc ad *Chyurgiam.*

Chirurgia.

XLIII. *Chirurgica prasidia sunt hinc varia, potissimum verò Phlebotomiam, cucurbitulas, frictions, cauteria, respicientia.*

XLIV. *Phlebotomia, in detrahendo sanguine locum habet, cum fomes mali præcipuè in eius materia hæreat, & in eo exhalatio vaporosa tum spirituosâ luxurare videatur. Præmissis siquidem aliquo leniente medicamento aut Clystere, vena brachij humeraria aperienda, facta simul hac cautione, quod rectè Altimarius post Damascenum lib. 3. c. 13. de cura Vertiginis monet, dicendo: Ne confertim & ἀθρόως fiat evacuatio, sed minori copiâ & partitis vicibus vitæ thesaurus educendus, ne exhausto naturali calore & spiritu, quod per pleniorē sanguinis educationem fieri soleat, æger faciliè concidat, ut dein hac ratione illa magis magisque refrigeretur. In primis verò respiciendum, ut exterius anteaggressionem huius V. S. spiritus animales balsam. succ. maioran. foenic. ro- rism. &c. corroborentur. De quibus in topicis uberius.*

Absoluta V. S. unam atque alteram rotulam sumendam esse convenit, quarum descriptio hæc est: R. Diamosch. dul. ʒj. Ol. nuc. mus. per express. ʒj. succ. alb. gutt. 3. Amb. gryf. gran. 4. sacch. in aq. flor. lavend. solut. ʒiiij. f. Conf. in rotul. Si mulieribus menses suppressi fuerint, Saphena tundatur. Nos præcipuè in hac disp. Caput respicientes, de cæteris igitur partibus inferioribus obiter agendum duximus.

XLV. At non semper V. S. omnibus vertiginosis competere, ea propter ætatis & virium habenda est ratio, cum dein sanguinis detractione vires debiliores existant, qua ratione particulares evacuationes, quæ, ut dictum, venæsectionis convicarijs, cucurbitulis videlicet, frictionsibus, cauterijs, perficiuntur.

XLVI. Corpore benè prius purgato, *Cucurbitulas* cum scarificatione ad occipitium affigendas esse suadendum, ut hoc modo humores vel succi insensibiliter possint resolvi & evacuari.

XLVII. *Cucurbitula cum vel sine scarificatione* applicentur. Hinc insigne remedium ponit *Felix Platerus* c. 7. de *vis. lesione*, in hæc verba prorumpens; *Scarificatio* fiat in carpi regione, vel manus ea sede externa, quæ est inter pollicem & indicem. In progressu verò *sine scarificatione*; fieri solet, partim materiam impactam dissolvendo, extrahendo, partim calorem nativum excitando, quo excitato, sanguinem cum spiritibus ad partem affectam alliciunt, in quem finem *frictiones* tam in parte sana quàm ægra institui possunt. *Frictiones* verò in pedibus, brachijs ad divertendam à *Capite* materiam fiant. Sed nota, neque *Altimarus* neque *Mercatus* statim in principio cucurbitam scarificatam adhibent, nisi præmissis tam universalibus quàm *topicis* medicamentis, de quibus speciatim in postremis thesibus agitur.

XLVIII. Denique convenienti tempore, corpore sc. prius præparato *Cantheria* in robustioribus adhibenda, quæ sunt *actualia* vel *potentialia*.

XLIX. *Actuale* hoc in affectu per mediam Capitis partem propè futuram coronalem introduci potest.

Si patiens ignem forsitan refugiat, potiùs *potentiale* applicandum censebimus, quod tutius sit, maximi que momenti & utilitatis secum habeat; at differendum, donec altera præsidia antecesserint. In *potentiali* verò *cantherio* succurrendum pul. canth. euph. cum aceto & cera mixto. *Locus* applicationis erit *retro aures*.

Fonticuli etiam in brachijs facti, ad materiam deri-

vandam & evacuandam valent; Nec displiceret *sesaceum* nisi tam crudele esset remedium. *Nunc ad Pharmaciam.*

Pharmacia.

L. *Pharmaciam* quod attinet, & primo purgantia, cum curatio consistat in remotione causæ; humores autem duplici modo evacuantur, vel *sensibiliter* vel *insensibiliter*. *Sensibiliter*, & quidem vel *universaliter* vel *particulariter*, & si ventriculus radicem Symptomatis suppeditet, ante omnia lenem quandam evacuationem primarum viarum præmittimus, pro humorum nim. varietate ordinandam; Vt si bilis fuerit in causa instituenda lenis quædam præparatio ex oxy sacch. syr. de infuss. ros. succ. cich. &c. aut evacuatio per ℥iβ. *Manna* in brodio prunorum dissolutæ, aut paulo fortiolem portionem ad eundem prædominantem humorem ponimus: ℞. rad. Cich. ℥ij. Polypod. ℥j. fol. sen. s. stip. ℥iij. sem. foenic. ℥i. passul. minar. ℥vj. *F. decoct.* in s. q. aq. pluv. destill. vel feris lact. destill. ad 3. Colentur ℥iij. in Colatura infunde per noctem Rhab. ℥iβ. Cinam. ℥j. Manè Coletur cum express. Colati post subsidentiam sume ℥iijβ. syr. rosar. solut. ℥i. *Misce f. haustus.*

L I. Si ex humoribus in ore ventriculi contentis, vaporosus spiritus ad cerebrum delatus Vertigines progignentur, vomitu curari possunt ex anethini & raph. decocto, in quo oxymel aut syr. acetosus sit permixtus, illud à cibo tepidè potissimum assumatur; vel *Elect. Diasafaro Fernelij.*

L II. Redundante in ventriculo humore pituitoso, commendamus *Phlegmagogum*, dilutum Agarici quod ℞. *Elect. Agar.* ℥ij. zingib. ℥j. Crem. Tart. ℥β.

Macerentur in vini odoriferi ℥ij. aq. absynth. foen. an. ℥j. Colentur & exprimantur. Subtile à crasso separatim cum *Elect. Cariocost.* ℥β. misceatur *f. h.*

Nec non myrab. Chebul. decoct. & syr. ex plurimis infusionibus ros. rub. præscribendum. Denique *Pas-sul.* in aceto coctæ, mirabiles effectus edunt, gutt. j. palato illita pro evacuatione ponimus.

LIII. Si malum ab *atra bile* dependeat, præparetur decocto ex fol. Meliss. thym. Epithy. lupul. flor. borrag. bugl. rad. Elenij, &c. Notandum igitur præparationem evacuationis prodromum esse; Hinc *Gal. 4. de sanit. tuend. 5.* asserit, quod crudorum difficilis ac laboriosa siteductio, nihilque eâ notatu dignum moveri. Est & *Hipp.* eiusdem sententiæ *aph. 2. s. 1.* Concocta, maturaque medicari ac movere oportent, non cruda, neque per initia, nisi materia turgeat.

LIV. Prædictus succus pil. coch. cum hell. Indib. de lap. lazul. decoct. Epithym. fol. sen. rad. hell. nig. præp. cum confect. hamech. diasen. syr. de fumar Epithymo & similibus purgetur. *Purgatio* instituetur his præsentibus pil. præcipuè *Caput* respicientibus: ꝛ. myrab. Ind. bellicor. an. ʒß. Aloës, agaric. senæ, Epithym. an. ʒß. pulp. Colocynth. anis. mastich, an. ʒß. Stöchad. Sampsucch. an. ʒj. Esulæ ʒß. *F. Massa pil. quarum dos. ad ʒiß. plus vel min. quantum pro dispositione subiecti laborantis fieri potest. Hodie mirè commendantur pill. de succ. Cratonis.*

LV. *Insensibiliter* educuntur humores per *sudorifera*, proinde usus decocti rad. sarsæ parill. tanquam temperatæ radici quotidianus, vel in prandio & Cœna, vel etiam matutino & vespertino tempore, ad aliquot dies summoperè laudatur.

LVI. *Cataractis* præmissis optimè succedunt corroborantia, quæ vires à symptomate & pharmaco amissas reparant & confirmant. Cereb. o autem prima-

riò affecto, quod hac in disputatione potissimum respiciendum statuimus, quo ad ipsius intentionem Caput & nervosum genus corroborandum esse duximus, quibus commendatur conserv. beton. flor. salv. lavend. anthos, Stoechad. item spec. aromat. rosat. diagalang. dianth. diamarg. cal. & similia. Syr. quoque de beton. ex succ. card. benedict. ex scab. & qui his affines sunt. Nec sequentes etiam *Rotula* abiiciendæ, quas *Excell. D. D. Greg. Horstius*, ante hac Præceptor meus in Illustri Giessenâ, æternùm amandus, colendus, ex *Suis* nobilissimis & saluberrimis Capitis observationibus nobis dictatis, humaniter communicare voluit, quarum descriptio ita esse habet: ℞. C. C, ust. præp. ꝑj. Marg. præp. Corall. rub. præp. an. ꝑβ. Sacch. albiss. ꝑiiij. Ol. nuc. musc. per express. ꝑβ. de succino gutt. 3. Cum aq. lavend. f.l.a. *Conf. in rotul.* Aliud *preserv.* quod *Cunrad Künrath in Medull. destill.* post se script. reliquit: ℞. sacch. albiss. ꝑxii. in aq. ceras. & primul. ver. lento igne coquatur, refrigerato saccharo infundas Ol. anis. ꝑj. succ. musc. foenic. Cumin. an. gutt. 6. *Misc. formentur tab. quæ non solum Vertigini, verum etiam Apoplexia, Paralyti, &c. optimè succurrunt, de his manè ꝑj. sumendo.*

Topica.

L VII. Ad *Topica prasidi* referri possunt olea sine admixtione cæterorum simplicium aut compositorum, quæ arte chymica præparata & destillata sunt, ut est Ol. caryophyll. Vertigini & visus debilitati optimè conveniens, sumptis nim. tribus aut quatuor guttis cum ofsa alioque liquore appropriato. Nec minori precio habetur Ol. nuc. musc. trium aut quatuor guttarum instar, cum vino Cretico aut aq. beton.

Tertium locum hîc occupare videtur ol. succ. gutt. j. cum aq. lavend. accipiendo,

LVIII. Possunt etiam adhiberi & sequentia *internè* vel *externè*; Vt ol. zedoar. Cinn. Galang. Citri. Magiste. Amethist. Essent. Margar. Diamosch. dul. Item Ol. Agar. spr. vitri. sal. sulph. Ol. Agaric. cum Elect. plyrisarc. Bals. musc. cariophyll. succ. Citri, Cardam. rosar. carui, thym. maioran. rorism. puleg. lavend.

Priori modo à gran. ad scrup. cum liquore aut elect. exhibendo: *Posteriori*, verticem capitis, manuum ac temporum pulsus inungendo, sed præcedentibus prius universalibus purgationibus.

LIX. *Ad alterum topicorum genus* pertinent medicamenta inter se commixta. Inde alia resurgunt in *forma liquida* vel *sicca*.

LX. *Liquida* sunt olea Composita, Vnguenta, Embrochæ, aurium instillationes. *Sicca internè* vel *Externè* capiti subministrant. *Internè* præstò sunt orbiculi odorati, Erhina, sternutatoria, apophlegmatismi seu masticatoria, ista omnia applicare debeant, præmissis prius universalibus remedijs.

Externè sacculi, pileoli, cucufa. Et hic nodulus ad odoratum pro capitis graviss. Symptomatibus præcavendis R. herb. maior. rorism. cum flor. Cort. Citri, an. ʒj. nuc. musc. macis an. ʒß. Nigell. ʒiß. *Fiat pul. gross. pro modulo ad odoratum.*

LXI. *Masticatorium* sequens æger mastice, frequenter interea exspuendo: R. rad. pyrethr. sem. staph. an. ʒj. Cubeb. pip. foenic. an. ʒß. Maioran. ʒj. Mastice ʒij. Excipiantur pulp. passul. addendo si non hæreant, parum Cerae ad form. pastill.

LXII. *Cucupha* gestari quotidie debet: R. rad. Cyper. Acori veri, Cort. Citri an. ʒj. sem. Coriand ʒj. Myrtil. ʒj. flor. rosar. anthos an. ʒß. Cariophyll. ʒß. *F. pul. pro cucupha.*

LXIII. Cætera superius enumerata, ex *Practicorum* lucubrationibus passim desumi poterunt. His verò breviter adumbratis, manum de tabula tollimus, idcirco nobis, hoc in loco, *rudi Minervâ*, dixisse sufficiant.

Faxit *DEVS Clementissimus*, ut hæc exercitatio Medica in *Divini Nominis gloriam*, proximi commodum, nostrique salutem plurimum cedat, qui diu nos omnes & singulos incolumes servare velit, ardentibus precibus efflagitamus.

Jehôvæ Archiatro Opt. Max. gloria.

I.

*Ad Præstantissimum & Literatissimum
Virum-juvenem,*

Johann-Reinhardum Ritte-
rum, Medicinæ Candidatum meritissimum,
Amicum suum integerri-
mum.

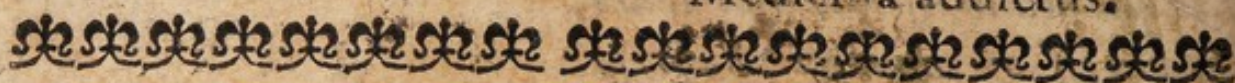
Sic est: Fata viam parant, *DEVS* q̄
Rerum eventa manu regit benignâ!
Sic est: *RITTER*, Amice pot amandè!
Iam Semestris, opinor, evoluta est
Tempestas, ubi concitatio
Lapsu, sat subitam tibi struebat
Vita perniciem triformis illa
Parca, Sorsq̄ diu parùm favissans.

ÆSCVLAPIVS aſt DEVS paternas
 Tum curas ſobolis gerens, nefandos
 Aususq; annihilans, citò ſalubrem,
 Expertus Medicus, tulit medelam,
 Collapſumq; iterum Tibi vigorem,
 Ceu poſtliminò Ingen Ireduxit
 Ergò imbelle paras, AMICE, bellum?
 Nunc, cordato animo diu re poſtum?
 Sed quo bellum eſſe vix quis ullum,
 Et vix eſſe operoſius qui ullum.
 At præclara tibi quis Arma? Nempe
 Couille ſenex in Arte Summus,
 Inſignisq; Galenus huic Secundus,
 Et, quam clarat acumen expolitum
 Ingeniq; Scientia & profunda,
 Artu Pæonia ſat ampla turba.
 O factum benè, doctè Candidate!
 Miles quòd veteranus in palæſtrâ
 Dudum Pæoniâ audiſti ad Ellum,
 Et Giſſæ, & rigui ad fluenta Nicri.
 Maçte Pieridum decus Dearum
 RITTER: bella tibi favet Minerva,
 Ac porro Pater ipſe Phœbus auſis
 Alumni favet hîc fidelioris.
 Proin, perge opus expedire captum:
 Sic tandem Capiti tuo coronam
 Aptabit iridem favens APOLLO:
 HYGEIAM & tibi FILIAM, brabèum,
 Improbo emeritum d u labore,
 Plaudens ſpontè dabit; favore cuius
 Quo poſſis Patriam tuam juvare,
 Atque agro populo queas mederi.

Parentesq̄ beare curiosos.
 Sic, quod bellum esse vix quis ullum,
 Quod in bello paras, AMICE, bellum:
 Si felix tibi, sit precorq̄ faustum.

Fauitæ acclamationis: Amoris, & bene-
 volentiæ ergò deproperabat

Johannes Gerhardus, cum Do-
 gmaticæ, tum Spagyricæ
 Medicinæ addictus.

l. l.

Ad eundem.

Quid quisque vitet nunquam homini satis
 cautum est: in horas mors manet usque nos,
 Et semper improvisa lethi
 Vis rapuit rapietque multos.
 Tu verò nuper, RITTER amabilis,
 Erepte mortis faucibus optimi
 Et maximi dextrâ Jehovæ,
 Ancipitem dubiamque sortem
 Belli experiri non dubitas tamen?
 Luctaris in certamine Pallados,
 RITTER, Jehovæ Præsidisque
 Auxilio clypeoque nixus.
 Assurge tantùm, pectore & arduo
 Resiste nunc insultibus hostium,
 Resiste, RITTER. Sed quod omen
 Præmeditor? Referes trophæum.
 Nam seu retundas spicula robore,
 Sive arte, vinctes. Mox tamen & dabit
 Victore tali Apollo dignos,
 Hisque tuis animis honores.

Ioh. Sebastianus Bloß.

FINIS.